

**דף עב:**

עין משפט א. הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פט"ז ה"ח

כִּיצַד. אֲגִדָּה שֶׁל יֶרֶק מִכֶּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאֲתֵים  
אֲגִדֹת. אוֹ אֲתָרוּג שֶׁל עֵרְלָה שֶׁנִּתְעַרְבַּ בְּמֵאֲתֵים אֲתָרוּגִים.  
הַכֹּל מִתָּר. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזָה:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פט"ז ה"ג

דָּבָר חָשׁוּב שֶׁהוּא אוֹסֵר בְּמֵינוּ בְּכֹל שֶׁהוּא שְׁבַעָה  
דְּבָרִים \* וְאֵלוֹ הֵן. אֲגוּזֵי פֶרֶךְ. וְרִמּוֹנֵי בֶדֶן. וְחִבִּיּוֹת

**א.** כסף משנה: דבר חשוב שהוא אוסר במינו בכל שהוא ז' דברים ואלו הם אגוזי פרך וכו'. בפ"ג דערלה (משנה ו' ז') תנן מי שהיו לו חבילי תלתן של כלאי הכרם ידלקו נתערבו באחרים כלם ידלקו דברי ר"מ וכו' וחכ"א אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד ר"ע אומר שבעה ואלו הן אגוזי פרך רמוני בדן וחביבות סתומות וחולפות תרדים וקולסי כרוב ודלעת יונית ר"ע אומר אף ככרות של בעל הבית. ואתמר עלה (ביצה ג'): ר' יוחנן אמר את שדרכו לימנות שנינו ור"ל אמר כל שדרכו לימנות שנינו פירוש אליבא דר"מ פליגי ר"י ור"ל דר"י סבר דר"מ את שדרכו לימנות קאמר כלומר דדוקא מה שאינו נמכר לעולם אלא במנין קאמר ר"מ דלא בטיל אבל מה שנמכר לפעמים באומדן אע"פ שלפעמים נמכר במנין בטיל ור"ל פליגי ואמר כל שדרכו לימנות אפי' לפעמים לא בטיל לר"מ ומייתי גמרא להאי מתניתין ומאי דאתמר עלה בפ"ק דביצה ובפ' הערל (דף ע"ג) ובפרק התערובות ובדוכתי אחרני ולכאורה משמע דכיון דפליגי ר"י ור"ל אליבא דר"מ הלכתא כותיה וכדברי ר' יוחנן דאמר את שדרכו לימנות שנינו וכן פסק סמ"ג אבל דעת רבינו דלא קי"ל כר"מ במקום חכמים ור"ע ואע"ג דפליגי ר"י ור"ל בפירוש דברי ר"מ אינו הכרח לומר דס"ל דהלכתא כוותיה נגד חכמים ור"ע ובפלוגתא דחכמים ור"ע פסק כר"ע דשבעה דברים בלבד הן שאוסרים בכל שהן מפני שהן דבר חשוב וכתב דה"ה לחתיכה הראויה להתכבד שהיא אוסרת בכל שהוא מפני שהיא חשובה וכן גיד הנשה מפני שהוא בריה בפ"ע חשיב ולא בטיל וכן כל בע"ח חשובים הם ואינם בטלים. וכתב עוד יראה לי דכל דבר שהוא חשוב אצל בני מקום מן המקומות וכו'. ובהכי ניחא לדעתו ז"ל למה לא מנו חכמים במשנה חתיכה הראויה להתכבד ובריה דקי"ל דלא בטלי דהנך מילי שמנו לא מנאום אלא לדוגמא לומר דכל דחשיב כעין הנך לא בטלי ואע"פ שאמרו אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

סְתוּמוֹת. וְחִלּוֹת תְּרֵדִין. וְקִלְחֵי כְּרוֹב. וְדִלְעַת יְוֹנִית.  
וְכַפְרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת:

שו"ע יו"ד סימן קי סעיף א

א. דבר חשוב אוסר במינו <sup>ב</sup> בכל שהוא <sup>א</sup>, והם שבעה דברים ואלו הן:

לא להוציא שאר דברים נתכוונו אלא להוציא מדר"מ דאמר את שדרכו לימנות מקדש ואתו אינהו ואמרו דליתא אלא אע"פ שדרכו לימנות לא הוי חשוב בהכי עד שיהיה כ"כ חשוב כמו ששה או שבעה דברים הללו. וא"ת א"כ מאי אתא ר"ע להוסיף ככרות של בעל הבית הא כיון דחשיבי ודאי לרבנן נמי לא בטלי דהא אמרת דששה דברים לאו דוקא אלא אינהו וכל דחשיבי כוותיהו ועוד דלישנא דאינו מקדש אלא ששה דברים בלבד ששה דברים דוקא משמע ועוד מאי שנא דכל הנך ששה דברים או שבעה דנקטי רבנן ור"ע כולהו בזרע הארץ ופירי ניהו. לכן נ"ל משום דר"מ איירי בחבילי תלתן שהם מזרע הארץ וקאמר דמקדשין בכל שהן אינהו וכל דכוותיהו אתו רבנן לאיפלוגי ואמרי דלא משכחת בזרע הארץ ופרי העץ שיקדש בכל שהוא אלא הנך ששה דברים בלבד דחשיבי טובא אבל כל שאר דברים שבזרע הארץ ופרי העץ בטלים ואפילו ככרות של בעל הבית דחשיבי כיון דלא חשיבי כי הנך ששה דברים ממש ור"ע מוסיף ככרות של בעה"ב משום דס"ל דחשיבי כי הנך ששה דברים ממש או שהוא סובר דאע"ג דלא חשיבי כי הנך ששה דברים ממש כיון דחשיבי טובא טפי מכל שאר מינים שבזרע הארץ ופרי העץ מקדש בכל שהו וסובר רבינו דאע"ג דנקטו בדוקא הנך ששה דברים היינו משום דהנך חשיבי בכל דוכתא אבל אין הכי נמי שאם בשום מקום חשיב להו אי זה מין שהוא מזרע הארץ ופרי העץ כל כך כמו חשיבותן של אלו דמקדש ולא בטיל ומינה נשמע לחתיכה הראויה להתכבד ולבריה דחשיבי כי הנך ששה דברים דלא בטלי והא דלא מנו להו רבנן אע"פ שבכ"מ ובכל זמן הם חשובים משום דרבנן לא איירו אלא בדבר שגידולו מן הארץ דומיא דחבילי תלתן דאיירי ביה ר"מ כנ"ל לדעת רבינו:

ב. ה"ה בשאינו מינו לא בטיל. ש"ך ס"ק א'. ועיין בסי' ק"א סוף סעיף ו', ושם בכף החיים. דבר חשוב שאינו בטל הוא ממשנה דערלה פ"ג משנה ז' וכר"ע שם. וזה דאינו בטל זה מדרבנן וספיקו להקל. וכך הוא בהגה בסוף הסעיף.

ג. ואפי' באלף לא בטיל. ש"ך ס"ק ב'. ואף איסור דרבנן שאסור רק באכילה אם דרכו להמנות לא בטיל וכן עיקר, ודלא כפר"ת באות ג'. כף החיים אות ד'. ודבר האסור בהנאה שהוא חשוב ונתערב באחרים אפי' באלף כולם אסורים בהנאה, מגמ' ע"ז דף ע"ד, וכן מוסכם מכל הפוסקים. ש"ך ס"ק ב'.

ומ"מ מותר למוכרם לגוי ביחד חוץ מדמי איסור שבהם אם הוא בענין שאין לחוש שהגוי יחזור וימכרנו לישראל. ש"ך שם. וכל זה בשאר איסורין אבל בחמץ בפסח אפי' חטה אחת בתרנגולת שורפין הכל משום חומרא דחמץ, כמבואר באו"ח סי' תמ"ז ותס"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אגוזי פרך<sup>ד</sup>, ורימוני בדן, וחביות סתומות<sup>ה</sup>, וחלפות תרדין<sup>ו</sup>, וקלחי כרוב<sup>ז</sup>, ודלעת יונית, וככרות של בעל הבית<sup>ח</sup> וגם בעלי חיים<sup>ט</sup> חשובים הם ואינם בטלים. אבל שאר דברים אע"פ שדרכן לימנות<sup>י</sup> עולין לפי שיעורן ולא בכל שהוא.

א. ב. כל דבר שהוא חשוב אצל בני מקום מהמקומות, אוסר בכל שהוא לפי חשיבותו, ולא הוזכרו דברים אלו אלא לפי שהם אוסרין בכל

ואם דבר האסור בהנאה וחשוב נתן טעם בתבשיל והוציאו הדבר האסור משם פשיטא דמותר התבשיל בהנאה. כף החיים אות ח'.

ד. פרך ובדן שם מקומות הן כן פירש רש"י בזבחים ע"ב ע"ב, וכן פירש ריב"ש בתשובה סי' תמ"ח. והברטנורה בפ"ג דערלה כתב ואני שמעתי אגוזים שקליפתן רכה ונפרכים ביד, וכן פי' התוס' ביבמות ובזבחים שם, ובערוך הביא שני הפירושים. ש"ך ס"ק ג'. ומכיון שלא ברור לנו איזה פי' עיקר יש להחמיר כב' הפירושים והוא שיהיו חשובין ונמכרין במנין. כף החיים אות י"ג.

והא דדבר חשוב אינו בטל היינו דוקא שנמכרים במנין, אבל נמכרים באומדן אף שהוא דבר חשוב בטל. כ"כ הרמב"ם בפ"י המשנה שם בערלה פ"ג משנה ז'. וכ"כ הטור וב"י.

ה. דוקא גדולות אבל קטנות אינם חשובים כדלקמן בסי' קל"ד סעיף ב' בהרמ"א. ש"ך ס"ק ד'. והפר"ח כתב דביין נסך אפי' חביות קטנות לא בטלי ויש להחמיר ולמכור לעכו"ם ולהשליך דמי האיסור אפי' בחביות קטנות ביין נסך. כף החיים אות י"ד. וסתומות היינו בשעת התערובת ואם היו פתוחות ולא נודע מהתערובת עד שנסתמו אסורות דבתר השתא אזלינן. כף החיים אות ט"ו.

ו. פי' הרמב"ם בפ"ג דערלה היינו מה שמחליפות וצומחות, והברטנורה פי' עלין מצלעות התרדין.

ז. פי' הרמב"ם שם עיקר הכרוב הגדל מהם, וכן פירש רש"י בזבחים שם, והברטנורה פירש קלחי כרוב שבארץ ישראל שהם גדולים וטובים.

ח. ולא של נחתום שהם קטנים דבטלי אבל במקום שגם של נחתום גדולים לא בטלי. ש"ך ס"ק ו'.

וכיכרות של בעל הבית של איסור כגון של תרומה וכלאי הכרם. כריתי אות ה'.

ט. ואע"ג דלא אסורים מתחילת ברייתן כגון שור הנסקל או בהמה דרוסה וכה"ג ג"כ לא בטלי מחמת חשיבותן. ש"ך ס"ק ז' מש"ס ופוסקים. ואפי' בעלי חיים כחושים בעלי חיים הן ולא בטלי. כף החיים אות כ'.

י. ואינם נמכרים באומדן כלל עולים לפי שיעורן כיון שאינם חשובים. ש"ך ס"ק ח'.

שהוא בכל מקום.

הגה: י"א דכל דבר שבמנין דהיינו שדרכו למנותו תמיד כ' אינו בטל וכן נוהגין.

הגה: דבר חשוב שאינו בטל זה מדרבנן, והולכים בספיקו ל לקולא.

כ. משמע דלדעת מר"ן השו"ע אפי' דבר שדרכו למנותו תמיד בטל כיון שאינו חשוב חוץ מז' דברים ובעלי חיים וכיוצא בהם שהם חשובים אינם בטלים.

ומשמע דביצים שנמכרים במנין בטלים לדברי מר"ן השו"ע לפי שאינם חשובים כמו אגוזי פרך וכו'. אמנם האחרונים הקשו על דברי השו"ע מכאן לסימן פ"ו ששם כתב מר"ן בסעיף ג' דביצה אסורה אפי' באלף לא בטילה ומשמע א"כ דדבר שבמנין אפי' אינו חשוב לא בטיל כיון שדרכו למנותו תדיר. ואפשר לפרש דביצה כיון דבזה"ז אין מוכרין אותה אלא במנין הוי כמו דברים החשובים שאין בטלים. וכמו שכתב אח"כ מר"ן בסעיף זה דכל דבר שהוא חשוב אוסר בכל שהוא. וכ"כ הכנה"ג בהגהות הב"י אות ו', לתרץ דברי מר"ן השו"ע, וכן הסכים הב"ח דהיום כיון שאין נמצא שמוכרים ביצים בסל הוי כדבר חשוב ולא בטיל, וכן דעת הש"ך בס"ק י'. ועיין בכף החיים אות כ"ג.

דבר שדרכו לפעמים נמכר במנין ולפעמים באומד בזה יש מחלוקת אם בטיל ובהפ"מ י"ל דבטל. כף החיים אות כ"ד.

רגלים של בהמה גסה לא בטלי דדרך למנותם אבל של בהמה דקה אפי' ניטלו טלפיהם והעבירו השער י"א דבטלי. כף החיים אות כ"ז.

ל. היינו שיש ספק אם הוא חשוב או לא אבל בשאר ספיקות אזלינן לחומרא. ש"ך ס"ק י'.